

Waran - smok na drzewie

- Spójrzcie tam! Waran! - przewodnik na jeziorze Baringo w Kenii pokazuje na drzewo. Faktycznie! Z gałęzi zwisają ogromne łapy. Jak on się tam dostał?

Największa jaszczurka świata

Warany zawsze mnie zdumiewają. Są największymi z afrykańskich jaszczurek, a do tego uważa się je za najbardziej inteligentne. I choć potrafią być naprawdę spore (nawet 2 metry i do 20 kilo wagi), dają radę wspinać się na drzewa!

Tam mają święty spokój wygrzewając się w słońcu. Bo (jak inne jaszczurki) są zmiennocieplne (ektotermiczne): temperatura ich ciała zmienia się wraz z temperaturą otoczenia. Zatem nim zaczną polować, muszą się ogrzać.

Nie są wybredne. Na ząb wezmą jaja, małe ssaki i gady, zapolują też na ryby i nieostrożne ptaki. Pewnego razu obserwowałam w PN South Luangwa, jak waran usiłował upolować żabę. Nie było łatwo, bo w pewnym momencie wyskoczyła mu spomiędzy zębów, niestety nie udało się jej umknąć...

Jest takie botswańskie przysłowie: *Jaszczurka, która mieszka wysoko na drzewie, nie słyszy ryku lwów*. Co oznacza, że są sytuacje, gdy nie musisz przejmować się zagrożeniem. Ten, którego obserwowaliśmy, miał zdecydowanie bezpieczną miejscówkę!

Przy odrobinie szczęścia dożyje szacownego wieku 10 lat.

Pędzący waran

Choć leżący jaszczur jest wcieleniem spokoju, to potrafi iść piekielnie szybko.

Gdy pewnego razu jechaliśmy na pustynię Namib, przez drogę przeszedł nam waran. Natychmiast wszyscy wyskoczyli z auta by zrobić mu zdjęcie, ale gdzie tam! Jaszczur mknął przed siebie, co chwila sycząc i wystawiając rozwidlony język.

Choć wygląda to nieco upiornie, to warany (podobnie jak węże) wyczuwają językiem cząsteczki zapachowe z powietrza. Zaś syczenie było ostrzeżeniem, że zwierzak czuje się zagrożony i lepiej nie wchodzić mu w drogę.

Zwłaszcza, że w jego ślinie jest ponad 50 bakterii, infekujących i zabijających zdobycz. Więc choć nie mają jadu - nie próbuj go pogłaskać! To jedyny gatunek jaszczurek, którym ogon nie odrasta, więc gdy go stracą - mają poważny problem. Pewnie dlatego też waran nie palił się do spotkania z nami...

W seksie mylisz się dwa razy

Wyobraź sobie taką sytuację: on i ona, mają się ku sobie, okoliczności sprzyjają. Zatem łączą się w miłosnym akcie, by dać początek nowemu życiu.

Tu ważna anatomiczna uwaga: penis jaszczurek (także waranów) ma nierówności i wybrzuszenia, by podczas zespolenia zakotwiczyć się w drogach rodnych samicy. Dzięki temu akt zostanie doprowadzony do szczęśliwego końca, a partnerka nie wymknie się przedwcześnie.

Nasza para przeżywa uniesienie, aż tu nagle pojawia się drapieżnik! Trzeba błyskawicznie uciekać!

Ale niestety on jest uwięziony w jej ciele penisem. Ceną za przeżycie jest oderwanie go (auć!) i ukrycie się.

Jednak Matka Natura przewidziała takie zdarzenia, dlatego samce jaszczurek mają półprącie (hemipenis) czyli parzysty narząd kopulacyjny (innymi słowy: dwa penisy! To samo rozwiązanie wykorzystują węże). Gdy jedno półprącie zostanie oderwane, pechowcowi zostaje jeszcze drugie do przekazywania genów.

Saper myli się raz, waran może pomylić się (w ocenie bezpieczeństwa otoczenia) dwa razy. Jeśli błąd powtórzy, będzie musiał żyć w cnocie do końca życia.

Afrykańskie warany

Na safari masz szansę spotkać:

- **waran nilowy** (Nile monitor), żyje w pobliżu rzek i jezior, to prawdziwy gigant osiągający ponad 2 metry. Żyje w Afryce Wschodniej i Południowej
- **waran stepowy** (savannah monitor) żyje na suchej sawannie Afryki Wschodniej.
- **waran bialegardły** (rock monitor), żyje na terenach półpustynnych Afryki Południowej.

Warany należą do jaszczurek: grupy gadów łuskonośnych liczącej ponad 7000 gatunków. W samym RPA naliczono około 400 gatunków, zaś w Afryce Wschodniej ponad 200. Żyją głównie na lądzie. Kameleony, agamy i gekony też są jaszczurkami!

Warany nie tylko potrafią pływać lecz także mogą pozostać pod wodą do 15 minut. Największymi na świecie są warany z Komodo (Indonezja) nazywane zasłużenie "smokami" Mają do 3 metrów długości i ważą do 90 kilo!

(c) Anna Olej-Kobus / AfrykAnka.pl

Więcej inspirujących opowieści znajdziesz w mojej książce: **Namibia. Przez pustynię i busz** - do kupienia z autografem w sklepie www.namib.pl

Kupując w naszym sklepie wspierasz prowadzenie bloga AfrykAnka.pl oraz TravelNamibia.pl